

Toen in 1799 de Engelsen en Russen hun inval deden betekende dit het einde van de zo groots opgezette Postherberg 't Wapen van Schoorl'. Het grote gebouw, staande op de plaats waar wij nu de slagerij van Arie Kuyper vinden, werd door de invallende legers geheel met de grond gelijk gemaakt.

De postherberg

Ook Schoorl had in de 18e eeuw dus al een postherberg, hetgeen echter in 't geheel niet wil zeggen dat wij toen reeds een soort postkantoor rijk waren, want de functie van een postherberg was wel een geheel andere.

Het woord post afgeleid van het Latijnse 'posita' betekende namelijk niets anders dan halte, halte voor de doortrekkende reizigers. Zo was in de 18e eeuw nog de postherberg een halteplaats voor de langs rijdende postwagens, die voornamelijk bestemd waren voor het vervoer van personen en goederen. Behalve personen en goederen werden er door deze postwagens echter steeds meer brieven meegenomen, brieven die toentertijd volgens overeenkomst met het rijk, of - en dit gebeurde veel in de eerste helft van de 18e eeuw - clandestien werden vervoerd.

Verbeterde organisatie

Vooral in de 19e eeuw werd het vervoer van brieven beter georganiseerd, hetgeen wellicht door de invoering van de postzegel in 1852 en de verplichtstelling van het gebruik ervan in 1870 aanzienlijk werd bevorderd. Ook de uitbreiding van het dienstbetoon bij de postwet van 1850 heeft hier overigens stellig toe bijgedragen. Toen namelijk besloot men hulpkantoren in de kleinere plaatsen te gaan vestigen. Toch zou het voor Schoorl nog tot 1884 moeten duren voordat ook dit dorp een hulp-postkantoor zou krijgen. In 1842 werd het bezorgen en ophalen van de post nog overgelaten aan de veldwachter, welke voor deze taak maar

liefst twaalf gulden per jaar kreeg toebedeeld.

In 1848 besloot de raad 'na delibèratie', een postbode viermaal in de week, en wel op maandag, dinsdag, donderdag en zaterdag, van hier naar het postkantoor te Alkmaar te laten gaan, om de brieven enz. te bezorgen en af te halen en daarvoor een jaarlijkse beloning uit de gemeentekas van f 50,— te laten genieten.

In 1853 liet men twee brievenbussen plaatsen, één bij N. Weyers te Schoorl en één bij H. v. Lienen te Hargen. Beide heren hadden ook een bestelhuis in hun woning.

Het eerste kantoor

In de notulen van 19 mei 1875 lezen wij dat J. Zwagerman een nieuwe tas krijgt, daar de oude doorlekt. Kosten f 4,30.

In 1884 kregen ook wij een eigen hulppostkantoor, namelijk aan het einde van de Damweg te Schoorl-dam, naast de oude bakkerij van Bakker en later Nottelman. De eerste brievegaarder in dit kantoor was Adolf Nicolai, welke behalve deze bezigheid ook brugwachter was voor de vlotbrug en verder pachter van de Tol, die toentertijd nog langs het kanaal werd geheven.

Klaas Haan was degene die de post hier bracht en ook weer afhaalde. Met z'n postkar vertrok hij iedere dag om vijf uur lopend vanuit Alkmaar, kwam dan om zeven uur in Schoorl-dam aan en liep gelijk door naar Warmenhuizen, vanwaar hij reeds om half tien terug was om hier de post op te halen. Over Koe-dijk, waar hij ook nog de post meenam, ging hij tenslotte weer richting Alkmaar om daar dan laat in de avond, aan te komen.

Klaas Haan was echter niet de enige die alles per voet moest doen, ook de vaste bestellers Willem Zwagerman en Frans Stenneberg voorzagen al lopend de gehele gemeente van post. Deze arbeid leverde hen 90 centen per dag op.

Al betrekkelijk snel nadat Nicolai zijn postkantoorje aan de Damweg was begonnen kreeg hij even verderop, ter hoogte van de tegenwoordige spoorbrug een nieuw huis. Hoewel er toen van een dienstwoning voor de brievenaarders nog geen sprake was, werd het toch een rijks-huis, hetgeen hij had te danken aan z'n nevenfunctie van brugwachter. (Dit laatste huis staat op de foto van Schoorldam anno 1900).

Toen nog moest je ook op zondag bestellen en zat je op oudejaarsavond tot 12 uur 's nachts de kaarten uit te zoeken, die je op Nieuwjaarsdag rond moest brengen.

Toen nog was Jan de Geus de hulpbesteller voor Schoorldam, Jan de Geus die overigens ook bij het openen van de brug assisteerde. Zo gebeurde het hem eens dat hij juist twee schuiten had doorgelaten, waarvoor hij de rode vlag had moeten gebruiken, dit om aan te geven

voor de schippers dat er van beide zijden van de brug een schip naderde. Na deze klus zat z'n dienst erop. Hij pakte z'n paraplu, tenminste dat dacht hij, en ging naar huis. Toen hij echter buiten kwam en hij z'n paraplu op wilde steken, bemerkte hij dat dit nogal moeilijk ging, het bleek namelijk dat hij de vlaggestok in zijn handen had in plaats van het regenscherm. Ja het kan je natuurlijk gebeuren!

Toen ook nog kon je na sluitingstijd altijd wel even met je post terecht. Vooral de mensen die deze tijd meemaakten kunnen nu nog altijd maar moeilijk verkroppen dat dit laatste lang niet zo gemakkelijk meer gaat. Zij moeten echter niet vergeten dat eenzelfde tolerantie, met de huidige intensiteit van het postverkeer, voor de houder van een postkantoor binnen de kortst mogelijke tijd een 7x 24-urige werkweek zou betekenen.

Verschillende andere kantoortjes

Op 1 april van het jaar 1908 werd Adsen Nicolaï eervol ontslagen en hiermee was het ambtstermijn van onze eerste brievenvergaarder verstreken. Doordat met ingang van het zelfde jaar een brugwachter geen andere staatsbetrekkingen meer mocht vervullen, betekende dit, dat er geen postzaken meer in het brugwachtershuis verricht mochten worden.

En zo komt het dat Frans Stenneberg, de opvolger van Nicolaï z'n kantoortje in het hierbij afgebeelde huis van Jan de Geus begon.

Lang zou Frans Stenneberg daar echter niet blijven, want nadat hij als brievegaarder, en zijn vrouw mej. J. den Das, als plaatsvervanger, werden aanbevolen voor Schoorl, kocht Stenneberg een stuk bosgrond van de gemeente en bouwde er voor eigen rekening een huis met postkantoor voor f 1000,—. 1908!

Het postkantoortje in het reeds genoemde huis van Jan de Geus werd overgenomen door Van der Kolk, welke laatste na enige tijd met postkantoor en al naar de overkant van het kanaal verhuisde. Ook hier weer zou het postkantoor niet blijven, want nadat Van der Kolk ermee stopte verhuisde het bedrijf naar de grutterswinkel van Damiaans (nu het huis van H. de Heer), alwaar het tot 1932 is gebleven. Dit namelijk was het jaar waarin Nardus Nicolaï, één van de vier zoons van Adsen, die bij de PTT gingen, een nieuw hulp-postkantoor aan de Damweg liet zetten. Behalve postzegels verkocht Nicolaï junior ook nog sigaretten en sigaren, welke handel hij tot de oorlog wist vol te houden.

Met de postzegeltjes ging het beter, want die schoof hij tot 1954 over het loket en zelfs nu nog wordt er druk gehandeld in en met de beeltenis van onze vorstin. Niet echter meer door Nicolaï, nu is het mevrouw Jonker die de bevolking van Schoorl-dam van de inmiddels sterk uitgebreide PTT-service bedient.
